

УДК 811.112.2'373.611:07:[616.98:578.834]

**РОБОТА З ЄВРОПЕЙСЬКИМИ МЕДІА-ПРОДУКТАМИ ПІД ЧАС
АНАЛІЗУ ДЕРИВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НОМІНАТИВУ
«КОРОНАВІРУСНА ХВОРОБА»**

Руслана Падалка

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови та літератури
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ, Україна
ORCID 0000-0002-7359-3527
ruslana-padalka@i.ua

Олена Колган

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови та літератури
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ, Україна
ORCID 0000-0002-2155-4155
ovkolgan@gmail.com

Тетяна Колган

кандидат педагогічних наук,
декан факультету підвищення кваліфікації педагогічних кадрів
Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
м. Краматорськ, Україна
ORCID 0000-0002-9276-3173
takolgan@ippo.dn.ua.

Олена Ратушна

учитель німецької мови
Слов'янський педагогічний ліцей
м. Слов'янськ, Україна
ratusnaaelena99@gmail.com

Анотація. Інформаційно-цифрова компетентність передбачає критичне застосування медіа-технологій для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією, зокрема й під час опрацювання лексики іноземної мови через Інтернет-видання. Формування навичок медіаграмотності формує компетентність поступового створення медіа текстів, інформаційно-цифрової компетентності, яка передбачає критичне застосування комп'ютерних технологій для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією, зокрема під час аналізу дериваційних процесів у неологізмі «коронавірус». Проблемою є відсутність можливості для творчості й підбору якісних джерел інформації для аналізу. Окрім того, передбачити, чи закріпляться нові лексичні одиниці в мові, чи скоро вийдуть із ужитку, доки неможливо, бо досліджуваний

період коронакризи наразі триває. Як наслідок, маємо дійти висновку, що словоскладання є поширеним способом утворення неологізмів слова «коронавірусна хвороба» в німецькій мові ЗМІ цього періоду, багато композитів утворюються за аналогією, мають регулярно повторюване словотвірне значення, яке легко виводиться зі значення компонентів, тому такі композити зазвичай не фіксують словники.

Ключові слова: коронавірус; неологізми; лексеми; референти; німецька мова; словотвірний ланцюг.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Актуальність дослідження пов'язана з процесом появи неосемем у медіа-продуктах, зокрема неологізму «коронаірус» у німецьких Інтернет-виданнях, що виражає пристосування мови до повсякденного життя та є необхідним для подальшого функціонування її як засобу спілкування та взаєморозуміння між людьми. Формування навичок медіаграмотності має стати складником освітнього процесу, що уможливить на практиці застосовувати вміння аналізувати медіа за різними критеріями. Це сформує вміння поступового створення медіатекстів. інформаційно-цифрової компетентності, яка передбачає критичне застосування комп'ютерних технологій для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією, у публічному просторі та приватному спілкуванні. Нові речі та явища повсякденного життя повинні бути названі, нові думки повинні мати свою лінгвістичну версію; нові терміни потрібні внаслідок розвитку науки» (Fleischer & Barz, 1995; Teubert, 1998).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Німецька мова, як і багато інших мов, відчуває надмірний ріст неологізмів медичної термінології. Перед сучасними лінгвістами постало питання: які масмедіа впливає на процеси словотворення неологізмів. Медіаосвіта – «частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою масмедіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій» (*Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція), 2016*). Л. Ф. Рись, Л. А. Пасик у статті «Неологізми німецької мови під час коронакризи» зазначили, що «уведення карантинних заходів сприяло зростанню ролі цифрових технологій, адже приватне і професійне спілкування було переведено у віртуальний формат» (Рись, Пасик, 2015).

Як зазначив W. Fleischer (1995), «Лінгвістичне подолання постійного мінливого навколишнього світу людини вимагає безперервного розвитку лексики. Оновлення мовного складу будь-якої мови є безперервним процесом,

який пов'язаний зі змінами, що відбуваються в різних галузях людської діяльності: у політиці, культурі, науці, медицині, економіці та повсякденному житті. Термін «неологізм» досі не має єдиного універсального визначення серед сучасних дослідників. Деякі мовознавці потрактовують його як слова, значення чи сполучення слів, що позначають нову реалію (предмет чи поняття) та наявні в мові недовгий час, інші визначають їх як слова, що досі не ввійшли в узус» (Fleischer, 1995, с. 244). Дослідниця Вуџманн пояснила термін «неологізм» так: «Неологізм – це новоутворене лінгвістичне висловлювання (слово чи зворот), яке, принаймні, сприймається частиною мовної спільноти як відоме для позначення нових понять, наприклад, у політиці, культурі та науці» (Вуџманн, с. 520).

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Підкреслимо, що неосемеми як категорія слів обмежені в часі: неологізми власне в мові функціонують лише в певний період. Потім ці новоутворення чи входять до загального словникового складу мови й припиняють бути неологізмами, чи поступово витісняються синонімами. Отже, метою нашого дослідження є організація роботи з німецькими медіавиданнями під час опрацювання дериваційних процесів у неосемемах періоду коронавірусної пандемії. Основне завдання статті – зробити короткий огляд деривативних процесів номінативу «коронавірусна хвороба», зокрема композитних процесів під час словотворення.

Результати дослідження. Найбільш активним процесом виникнення нових слів є утворення слів за наявними словотвірними моделями німецької мови. Серед новоутворених лексем періоду коронавірусної кризи багато лексичних одиниць, утворених від назви самого вірусу Corona, Coronavirus та назви захворювання Covid-19. У масмедіа трапляється багато складних слів, які позначають поняття, пов'язані з процесом перебігу пандемії:

Forscher um Ifo-Präsident Clemens Fuest und Martin Lohse, Präsident der Gesellschaft Deutscher Naturforscher und Ärzte sprechen sich am 2. April für eine schrittweise Lockerung der Beschränkungen in der *Corona-Krise* (суспільна та економічна криза внаслідок швидкого розповсюдження коронавірусної хвороби party)(aus Journalismus von links, 2021).

Der Wirtschaftsminister empfiehlt Gutscheine als Weihnachtsgeschenke. Sechs von zehn Deutschen fanden die *Corona-Maßnahmen* (заходи щодо коронавірусу) bisher zu lasch (Bayerischer Rundfunk, 2020-2021).

Eine in der Landeshauptstadt durchgeführte *Corona-Studie* (дослідження коронавірусної хвороби) kommt zu dem Schluss, dass von Kindergärten und Schulen

keine erhöhte Infektionsgefahr ausgeht (Süddeutsche Zeitung, 2020-2021).

So steht es im täglich aktualisierten *Covid-19-Dashboard* (приладова панель, де щодня фіксується кількість хворих та померлих від ковіду) des Robert Koch-Instituts (RKI) (2021).

Flächige Verteilung des Virus, steigende Dunkelziffer, mehr Schwerkranke und Tote. Deutschlands neue *Corona-Welle* (хвиля коронавірусної хвороби) ist da (Zeit Online, 2020-2021).

Und aktuell zeigt sich zum zweiten Mal seit Beginn der *Corona-Pandemie* (пандемія з приводу коронавірусної хвороби), dass Ältere und damit besonders gefährdete Menschen in einer Situation mit derart steigenden Fallzahlen nicht mehr gut geschützt werden können (Frankfurter Allgemeine).

Nachbarländern steigt die Zahl Infizierter und schwerkranker *Covid-Patientinnen* (пацієнти хворі на коронавірус) und Patienten deutlich (Südwestrundfunk, 2021).

Ein weiterer besorgniserregender Faktor ist die Testpositivrate, also der Anteil der durchgeführten *Corona-Tests* (тести на наявність вірусу Корони) mit positivem Ergebnis (Robert Koch Institut, 2021).

Niedergelassene Ärztinnen und Ärzte wenden sich gegen selbst durchgeführte *Corona-Schnelltests* (швидкотести на наявність вірусу Корони) und warnen vor Gefahren (Robert Koch Institut, 2021).

«Derzeit stirbt alle 20 Minuten ein Mensch in Sachsen an einer *Covid-19-Infektion* (інфекція ковід-19)», sagte er (Bayerischer Rundfunk, 2021).

Die *Corona-Infektionszahlen* (кількість інфікованих на вірус) in den Kindertagesstätten gehen laut Bundesfamilienministerin Franziska Giffey zurück (Zeit Online, 2020-2021).

Die Ministerin äußerte sich nach einer Sitzung des *Corona-Kita-Rats* (Рада групи подовженого дня з питань коронавірусної хвороби), an dem regelmäßig auch Vertreter von Beschäftigten sowie von Eltern und Gewerkschaften teilnehmen. Dabei ging es auch um die Auswertung einer aktuellen Studie zu den Infektionsrisiken (Bayerischer Rundfunk, 2021).

Hintergrund ist die wachsende Zahl an *Corona-Neuinfektionen* (очікування на нове інфікування вірусом) und die steigende Zahl an Toten gerade in Pflege-und Altenheimen (Zeit Online, 2020-2021).

Sie werden als Erste informiert, wenn ein Labor einen *Corona-Fall* (випадок зараження вірусом) bestätigt (Deutsches Ärzteblatt, 2021).

In der Türkei gibt es bisher offiziell 2.433 *Corona-Infizierte* (інфіковані на вірус), 59 Menschen sind an den Folgen der Lungenkrankheit Covid-19 gestorben

(Zeit Online, 2020-2021).

Hierbei wurden insgesamt 154 *Corona-positive Personen* (особи, які є позитивними на хворобу коронавірус) im Durchschnittsalter von 70 Jahren obduziert (Robert Koch Institut, 2021).

Der Pflegebeauftragte der Bundesregierung hat vor zu harten *Corona-Auflagen* (зобов'язання під час коронавірусної кризи) in Senioren- und Pflegeheimen gewarnt [18].

Nach schweren *Corona-Ausbrüchen* (спалах вірусу Корони) waren Pflegeheime im Frühjahr stark abgeschottet worden (Zeit Online, 2020-2021).

«Es wird nun zu einer *Corona-Notbremse* (екстремне гальмування «Корони») kommen, weil eine dauerhaft durchhaltbare Strategie noch fehlt», sagte Lindner der Deutschen Presse-Agentur in Berlin (Bayerischer Rundfunk, 2021).

Nach Recherchen von ZEIT ONLINE haben dabei alle Bundesländer derzeit noch ausreichend freie Kapazitäten an Beatmungsplätzen, sodass Deutschland eine *Coronavirus-Katastrophe* (катастрофа з приводу коронавірусу) wie in Italien erspart bleiben könnte (Zeit Online, 2020-2021).

Die EU sollte ein klares Bekenntnis zur Umsetzung des Green Deal der EU abgeben und ihn mit den *Corona-Konjunkturpaketen* (пакети антикризових заходів, пов'язані з коронавірусною хворобою) verknüpfen (Bayerischer Rundfunk, 2021).

Саме 27 грудня в Німеччині розпочалася кампанія з вакцинації проти коронавірусу. Виникла потреба в позначенні деяких термінів.

Die *Corona-Impfungen* (щеплення від коронавірусної хвороби) sind gestartet. Viele Menschen fragen sich, wann sie an der Reihe sind (Robert Koch Institut, 2021).

Die Bundeskanzlerin geht davon aus, dass der Corona-Impfstoff (вакцина проти коронавірусної хвороби), der in Europa bald verfügbar sein wird, sicher ist (Zeit Online, 2020-2021).

Der *Corona-Impfterminrechner* (калькулятор для розрахунку терміну щеплення від вірусу) des Startups Omni Calculator ermittelt einen frühestmöglichen und einen spätesten Impftermin – basierend auf Angaben des Nutzers zu Alter, Beruf, Lebenssituation und Gesundheitszustand (Bayerischer Rundfunk, 2021).

Angesichts der immer noch hohen Infektions- und Todeszahlen bleiben die *Corona-Einschränkungen* (обмеження через коронавірус) in Deutschland bis zum 10. Januar in Kraft (Zeit Online, 2020-2021).

У Німеччині було створено додаток, що має відстежувати контакти людей і допомагати протидіяти поширенню коронавірусу. Так само, президент німецького Інституту Роберта Коха (ІРК) Лотар Вілер (Lothar Wieler) заявив, що новий додаток має запобігти можливому зростанню кількості інфікованих. На

його думку, саме відстеження інфекційних ланцюгів є однією з головних причин, чому Німеччина відносно добре проходить через епідемію. Можливо, саме це обумовило призупинення творення нових композитних неологізмів.

Mit der App können Menschen anonym und schnell darüber informiert werden, wenn sie sich in der Nähe eines Infizierten aufgehalten haben. Je mehr Menschen die *Corona-Warn-App* nutzen, desto schneller können in Zukunft Infektionsketten durchbrochen werden (Robert Koch Institut, 2021).

З боку держави було виконано певні дії для підтримки людей щодо грошових виплат, премій, які не підлягали оподаткуванню. Виникла потреба в появі особливої лексики. В окрему групу можна виокремити неологічні композити для позначення цих дій:

Vereinbart wurde im Notlagentarifvertrag für die kommunalen Flughäfen indes auch, dass laut Ver.di «noch im Dezember» eine steuer- und sozialversicherungsfreie *Corona-Sonderzahlung* (особливі виплати через коронавірусну хворобу, які не оподатковуються та не підлягають соціальному страхуванню) erfolgt, die nach Entgeltgruppen gestaffelt bis zu 800 Euro beträgt (Bayerischer Rundfunk, 2021).

Der Ältestenrat des Bundestags hat einem Medienbericht zufolge für Tausende Mitarbeiter von Bundestagsabgeordneten einen steuerfreien Corona-Bonus (неоподаткований бонус під час коронакризи для членів Бундестагу) von bis zu 600 Euro beschlossen (Zeit Online, 2020-2021).

Nach geltendem Recht sind zwischen dem 1. März und dem 31. Dezember 2020 gezahlte *Corona-Prämien* (премії в період позначеного часу, пов'язані з коронавірусом, не обтяжуються податком) bis zur Höhe von 1.500 Euro steuerfrei (Zeit Online, 2020-2021).

Laut Staatsanwaltschaft sollen mehrere Beschuldigte rumänischer Staatsangehörigkeit seit April 2020 *Corona-Hilfen* (допомога під час коронавірусу) von der Bezirksregierung Düsseldorf bezogen haben (Bayerischer Rundfunk, 2021).

Letztere können Menschen zudem individuell informieren, beispielsweise mit einer interaktiven *Corona-Karte* (карта, що ілюструє стан поширення коронавірусної хвороби) (Bayerischer Rundfunk, 2021).

Inzwischen allerdings sind *Corona-Mutanten* (мутанти коронавірусної хвороби) bekannt, die nicht nur Wissenschaftlern Sorge bereiten, da sie sich anders verhalten als die «ursprünglichen» Varianten des SARS-CoV-2-Virus (Bayerischer Rundfunk, 2021).

Wie gefährlich die *Corona-Mutationen* (мутації коронавірусу) im Hinblick auf die Wirksamkeit der Impfstoffe werden können, wird derzeit noch erforscht (Bayerischer Rundfunk, 2021).

Іншою вимогою часу стало дотримання правил гігієни та носіння маски. Сама маска отримала значну кількість найменувань, що позначають її як засіб захисту:

Inzwischen gilt als gesichert, dass sich die meisten Menschen über die Luft mit Covid-19 anstecken. Dagegen schützt eine *Mund-Nasen-Bedeckung* (звичайна тканинна маска), auch *Mund-Nasen-Schutz* (звичайна медична маска), *Gesichtsmaske* (звичайна медична маска) oder einfach *Maske* genannt (Tagesschau, 2021).

Die *Maskenpflicht* (обов'язкове носіння маски) ist unser wirkungsvollstes Mittel gegen Corona im öffentlichen Verkehr (Tagesschau, 2021).

До коронакризи *Maskenpflicht* означав би для німців носіння маски як обов'язкового атрибуту карнавалу, а сьогодні – обов'язковий засіб запобігти інфікування.

Hinzu kommt, dass China wegen Corona mittlerweile einen Ausfuhrstopp auf Hygieneartikel erlassen hat, zu denen auch *Mundschutzmasken* (захисна маска) zählen (Tagesschau, 2021).

Bei uns regiert da eher der Befehlston, was man schon am imperativen Akronym АНА sieht: АНА für «Abstand halten, Hygiene beachten, *Alltagsmaske* (маска, зроблена з тканини) tragen» (Bayerischer Rundfunk, 2021).

Zudem können die «Killer-Masken» (маски-вбивці) schädliche Substanzen enthalten (Bayerischer Rundfunk, 2021).

Das bayerische Landesamt für Gesundheit und Lebensmittelsicherheit (LGL) stuft die *Klarsichtmasken* (прозора захисна маска для прикриття рота та носа) als «Mund-Nasen-Bedeckung» (MNB) ein, nach der Definition der Infektionsschutzmaßnahmenverordnung im Freistaat (Deutsches Ärzteblatt, 2021).

Eine waschbare *Community-Maske* (маска, зроблена з тканини) dann am besten sofort bei mindestens 60 Grad waschen oder bis dahin luftdicht verschlossen aufbewahren. Aber nicht lange, sonst droht Schimmel (Deutsches Ärzteblatt, 2021).

Gekaufte *MuNaSchu`s* (скорочено від Mund-Nasen-Schutz) fand ich nicht originell genug, außerdem wollte ich nachhaltig herangehen, und Stoffe verwenden, die ich nicht mehr brauchte, bzw. die von ausgedienten Shirts oder Hemden/Blusen stammen (Bayerischer Rundfunk, 2021).

Із «входом» коронавірусу в суспільство змінилося все: саме суспільство, умови праці та навчання, правила спілкування між людьми. Рекомендації щодо дотримання фізичної дистанції з метою запобігання поширення вірусу, внесли в мовний простір кількість композитів:

Die Coronavirus-Pandemie ist nicht vorbei. Schützen können wir uns mit der

АНА-Formel (АНА – аббревіатура від Abstand + Hygiene + Alltagsmaske, формула дотримання дистанції, гігієни та носіння маски): Abstand wahren, auf Hygiene achten und – da, wo es eng wird – eine Alltagsmaske tragen (Bayerischer Rundfunk, 2021).

Mit dem Ende des Sommers 2020 wurde die *АНА-Regel* (правило дотримання дистанції, гігієни та носіння маски) außerdem um eine neue ergänzt – die *L-Regel* (правило провітрювання під час перебування тривалого часу в закритому приміщенні). L steht hierbei für «Lüften», was sehr wichtig ist, seit wir uns wieder mehr in geschlossenen Räumen aufhalten (Süddeutsche Zeitung, 2021).

Карантинні заходи в Німеччині сприяли зростанню ролі цифрових технологій, бо приватне й професійне спілкування було переведено у віртуальний формат. З'явилися нові форми роботи й навчання: Distanzarbeit, Distanzunterricht, Digitallehre, Digitalsemester, Onlineklausur; вираження протесту: Onlinedemo, Onlinedemonstration. З'явилася доволі значна кількість нових понять, пов'язаних із застосуванням цифрових технологій, що містять означення digital та virtuell:

Zuvor hatte die Lebensmittelzeitung darüber berichtet, dass Aldi Süd mit Hochdruck daran arbeite, im Großteil seiner Filialen in Deutschland eine *digitale Einlasskontrolle* (електронний облік входу відвідувачів чи клієнтів) einzuführen (Journalismus von links, 2021). Viele Restaurants, Bars, Kneipen und Cafés sind aus diesem Grund bereits auf eine *digitale Speisekarte* (запропоноване під час коронавірусу цифрове меню, доступне в будь-який час в Інтернеті) umgestiegen (Bayerischer Rundfunk, 2021). Wenig überraschend setzt sich die *digitale Zugangskontrolle* (цифровий контроль доступу відвідувачів) bei vielen Lebensmitteleinzelhändler und insbesondere auch bei Discountern durch (Zeit Online, 2020-2021). *Digitaler Immunitätsausweis* (посвідчення імунітету): Eine datenschutzrechtliche Einschätzung (Zeit Online, 2020-2021).

In Zeiten von Corona darf jeder Händler nur eine bestimmte Anzahl an Kunden gleichzeitig in den Laden lassen. Statt auf Personal, das eine Strichliste führt, setzt Conrad Electronic auf einen *digitalen Türsteher* (прилад, який встановлюють на вході до приміщення, установи, лікарні з метою розпізнавання хворих із лихоманкою тощо) (Robert Koch Institut, 2021). Langeweile im Lockdown ist für Kinder und Familien ein Riesenthema. Einige Museen sorgen mit *virtuellen Führungen und Workshops* (віртуальні екскурсії та майстер-класи) für Abwechslung. Kann Kunst sogar helfen, den Familienfrieden zu retten? (Bayerischer Rundfunk, 2021).

Словоскладання є поширеним способом утворення слів у німецькій мові, багато композитів утворюються за аналогією, мають регулярно повторюване

словотвірне значення, їхнє значення легко виводиться зі значення компонентів, тому такі композити зазвичай не фіксують словники.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Як бачимо, Інтернет-видання уможливають відстежити ефективність інтеграції медіаосвітніх елементів у процес вивчення розділів лінгвістики іноземної мови. Тому доходимо висновку, що більшість неологічних лексем утворена в німецькій мові через словоскладання, яке допомагає виразити складні поняття одним словом, значно меншою є кількість дериватів, незначна кількість скорочень. Перспективою подальших наукових розвідок вбачаємо дослідження словотвірного аспекту номінативів «Coronavirus disease» та стратегій мовного впливу в засобах масової інформації під час коронакризи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Устінова, В.О. (2015). *Лінгвістичні фактори появи неологізмів у сучасній німецькій мові*. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». Одеса. № 15 том 2. С. 154–156.
2. Рись, Л. Ф., Пасик Л. А. *Неологізми німецької мови під час коронакризи* <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18676/>
3. Bußmann, H. (1990). *Lexikon der Sprachwissenschaft*. 2., völlig neu bearb. Aufl. Stuttgart: Kröner. S. 904.
4. Elsen, H. (2011). *Neologismen: Formen und Funktionen neuer Wörter in verschiedenen Varietäten des Deutschen*. 2. überarb, Auflage. Tübingen: Narr. S. 350.
5. Fleischer, W., Barz, I. (1995). *Wortbildung der deutschen Sprache* [2., durchgelesene und ergänzte Auflage] / W. Fleischer, I. Barz. – Tübingen: Max Niemeyer Verlag. – 382 S.
6. Herberg, D., Kinne, M. *Neologismen*. Heidelberg : Groos, 1998. S. 48.
7. Lewkowskaja, X. A. (1963). *Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache* / Lewkowskaja X. A. – М.: Высшая школа. – 319 S.
8. Schippa, T. (2002). *Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache*. Tübingen: Niemeyer. S. 306
9. Teubert, W. (1998). *Neologie und Korpus*. In W. Teubert (Hrsg.), *Neologie und Korpus* (pp. 129-170), Tübingen: Gunter Narr.
10. *Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція)*. URL: http://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/
11. <https://www.dwds.de/themenglossar/Corona#glossar-M>
12. <https://www.duden.de/sprachwissen/sprachratgeber/Wort-des-Jahres-2020-«Coronapandemie»>.
13. <https://www.deutschlandfunk.de/die-nachrichten.1441.de.html>
14. Bayerischer Rundfunk. (2020-2021). Rubriken : Coronavirus, Sport, Wissen, Wirtschaft, Kultur. <https://www.br.de/nachrichten/corona-virus-alles-wissenswertes,RotC6jB>
15. Bayerischer Rundfunk. (2020-2021). Rubriken: Coronavirus, Sport, Wissen, Wirtschaft, Kultur. <https://www.br.de/nachrichten/wissen/corona-massnahmen-was-wirkt-und-was-nicht,SKeXhFg>
16. Frankfurter Allgemeine. (2020-2021). Rubriken: Wirtschaft, Gesellschaft, Wissen, Reisen. <https://www.faz.net/aktuell/>
17. Deutsches Ärzteblatt. (2020). Rubriken: Medizin.

- <https://www.aerzteblatt.de/nachrichten/sw/COVID19?s=&p=1&n=1&r=me&page=106>
18. Süddeutsche Zeitung. (2020-2021). Rubriken: Coronavirus, Wirtschaft, Kultur, Gesellschaft. <https://www.sueddeutsche.de/panorama/prozess-niedersachsen-verden-landgericht-1.5199645>
19. Süddeutsche Zeitung. (2020-2021). Rubriken: Coronavirus, Wirtschaft, Kultur, Gesellschaft. <https://www.sueddeutsche.de/thema/Coronavirus>
20. Südwestrundfunk. (2020). Rubriken: SWR Aktuell. <https://www.swr.de/wissen/corona-name-100.html>
21. <https://de.wikipedia.org/wiki/COVID-19-Pandemie>
22. Tagesschau. (2020-2021). Rubriken: Inland. <https://www.tagesschau.de/inland/corona-pandemie-glossar-101.html>
23. Robert Koch Institut. (2020-2021). Rubriken: COVID-19 (Coronavirus SARS-CoV-2) https://www.rki.de/DE/Content/InfAZ/N/Neuartiges_Coronavirus/nCoV.html;jsessionid=DA01BC380F568C5DDEAEC5ADFC14FF8A.internet122
24. nd.Aktuell – Journalismus von links. (2021). Rubriken: Hauptstadtregion, Politik / Coronakrise. <https://www.neues-deutschland.de/artikel/1148282.coronakrise-impfen-fuer-die-rueckkehr-zur-normalitaet.html>
25. ZEIT ONLINE. (2020-2021). Rubriken: Wissen, Coronavirus. <https://www.zeit.de/thema/coronavirus>

WORKING WITH EUROPEAN MEDIA PRODUCTS IN THE ANALYSIS OF DERIVATIONAL PROCESSES OF NOMINATIVE FOR “CORONAVIRUS DISEASE”

Ruslana Padalka

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
Department of Ukrainian Language and Literature
State Higher Educational Institution «Donbas State Pedagogical University
Sloviansk, Ukraine
ORCID ID 0000-0002-7359-3527
ruslana-padalka@i.ua

Olena Kolhan

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
Department of Ukrainian Language and Literature
State Higher Educational Institution «Donbas State Pedagogical University
Sloviansk, Ukraine
ORCID ID 0000-0002-2155-4155
ovkolgan@gmail.com

Tetiana Kolhan

Candidate of Pedagogical Sciences, Dean of the Faculty of Professional Development
of Pedagogical Personnel
Donetsk Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education
Kramatorsk, Ukraine
ORCID ID 0000-0002-9276-3173

takolgan@ippo.dn.ua.

Olena Ratushna
teacher of German language
Sloviansk's pedagogical licey
Sloviansk, Ukraine
ratusnaaelena99@gmail.com

Abstract. The development of science, technology, culture, various fields of knowledge and practical activities of members of society leads to the emergence of new lexical units to denote special concepts. Therefore, communication in any field of human activity involves the widespread use of new vocabulary. On the other hand, innovations are actively entering the general language use, turn popular and, as a result, become an integral part of the lexical system of a particular language. We consider the prospect of further scientific research in the study of strategies of speech exposure in the media during corona crisis.

Both processes require a detailed analysis, which is reflected in the works of domestic and foreign linguists. To identify the features of the processes of language development in a certain period in the article we consider it appropriate to have a broad understanding of the concept of neologism, which includes new lexical units, new meanings, renamings and occasionalisms. In addition, it is impossible to predict whether new lexical units will be fixed in the language or whether they will soon become obsolete, as the period of corona crisis we are studying is currently underway. The replenishment of the lexical-semantic system took place with the help of different types of morphological word formation such as word formation, affixation, reduction; on the basis of semantic changes, as a result of which some words acquire new meanings or begin to be used mainly in their terminological meaning; and borrowings mainly from English.

The formation of media literacy skills forms the competence of the gradual creation of media texts, information and digital competence, which involves the critical use of computer technologies for the creation, search, processing, and exchange of information, in particular, in the analysis of derivational processes in such a neologism as «coronavirus». The problem is a frequent lack of opportunities for creativity and the selection of quality sources of information for analysis. The neologism «coronavirus disease» was originated in the German language at a certain period of time. The composites and derivatives, formed by an internal or borrowed way of word formation, is meant. A neologism is a lexical unit with the help of which a new phenomenon or new circumstances are named for the first time. The study showed that thanks to the constant new lexemes on the pages of German media, the vocabulary of the language is replenished with a large number of neologisms.

Key words: coronavirus; new lexical units; referents; German language; term; word-forming chain.

REFERENCES

1. Ustinova V. O. (2015). *Linhvistychni faktory poiavy neolohizmiv u suchasnii nimetskii movi [Linguistic factors in the emergence of neologisms in modern German]*. Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii «Filolohiia». Odesa. № 15 tom 2, 154–156. [in Ukrainian].
2. Ris' L. F., Pasik L. A. (2020) *Neologizmi nimec'koï movi pid chas koronakrizi [German neologisms during corona crisis]* [in Ukrainian]. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18676/>
3. Bußmann H. (1990). *Lexikon der Sprachwissenschaft*. 2., völlig neu bearb. Aufl. Stuttgart: Kröner. S. 904. [auf Deutsch].
4. Elsen H. (2011). *Neologismen: Formen und Funktionen neuer Wörter in verschiedenen Varietäten des Deutschen*. 2. überarb, Auflage. Tübingen: Narr. S. 350.

5. Fleischer W., Barz I. (1995). *Wortbildung der deutschen Sprache [2., durchgelesene und ergänzte Auflage]* / W. Fleischer, I. Barz. – Tübingen: Max Niemeyer Verlag. – 382 S. [auf Deutsch].
6. Herberg D., M. Kinne. (1998). *Neologismen*. Heidelberg : Groos. S. 48.
7. Lewkowskaja X. A. *Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache* / Lewkowskaja X. A. – M.: Vysšaja škola, 1963. – 319 S. [auf Deutsch].
8. Schippa T. (2002). *Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache*. Tübingen: Niemeyer. S. 306. [auf Deutsch].
9. Teubert W. (1998). *Neologie und Korpus*. In W. Teubert (Hrsg.), *Neologie und Korpus* (pp. 129-170), Tübingen : Gunter Narr. [auf Deutsch].
10. *Koncepcija vprovadzheniya mediaosviti v Ukraïni (nova redakciya)*. [The concept for the introduction of media education in Ukraine (new edition)] [in Ukrainian]. URL: http://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzheniya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/
11. <https://www.dwds.de/themenglossar/Corona#glossar-M> [auf Deutsch].
12. <https://www.duden.de/sprachwissen/sprachratgeber/Wort-des-Jahres-2020-«Coronapandemie»>. [auf Deutsch].
13. <https://www.deutschlandfunk.de/die-nachrichten.1441.de.html> [auf Deutsch].
14. Bayerischer Rundfunk. (2020-2021). Rubriken : Coronavirus, Sport, Wissen, Wirtschaft, Kultur. <https://www.br.de/nachrichten/corona-virus-alles-wissenswertes>, RotC6jB [auf Deutsch].
15. Bayerischer Rundfunk. (2020-2021). Rubriken : Coronavirus, Sport, Wissen, Wirtschaft, Kultur. <https://www.br.de/nachrichten/wissen/corona-massnahmen-was-wirkt-und-was-nicht,SKeXhFg> [auf Deutsch].
16. Frankfurter Allgemeine. (2020-2021). Rubriken : Wirtschaft, Gesellschaft, Wissen, Reisen. <https://www.faz.net/aktuell/> [auf Deutsch].
17. Deutsches Ärzteblatt. (2020). Rubriken : Medizin. <https://www.aerzteblatt.de/nachrichten/sw/COVID19?s=&p=1&n=1&r=me&page=106> [auf Deutsch].
18. Süddeutsche Zeitung. (2020-2021). Rubriken : Coronavirus, Wirtschaft, Kultur, Gesellschaft. <https://www.sueddeutsche.de/panorama/prozess-niedersachsen-verden-landgericht-1.5199645> [auf Deutsch].
19. Süddeutsche Zeitung. (2020-2021). Rubriken : Coronavirus, Wirtschaft, Kultur, Gesellschaft. <https://www.sueddeutsche.de/thema/Coronavirus> [auf Deutsch].
20. Südwestrundfunk. (2020). Rubriken : SWR Aktuell. <https://www.swr.de/wissen/corona-name-100.html> [auf Deutsch].
21. <https://de.wikipedia.org/wiki/COVID-19-Pandemie> [auf Deutsch].
22. Tagesschau. (2020-2021). Rubriken: Inland. <https://www.tagesschau.de/inland/corona-pandemie-glossar-101.html> [auf Deutsch].
23. Robert Koch Institut. 2020-2021. Rubriken : COVID-19 (Coronavirus SARS-CoV-2) https://www.rki.de/DE/Content/InfAZ/N/Neuartiges_Coronavirus/nCoV.html;jsessionid=DA01BC380F568C5DDEAEC5ADFC14FF8A.internet122 [auf Deutsch].
24. nd.Aktuell – Journalismus von links. (2021). Rubriken : Hauptstadtregion, Politik / Coronakrise. <https://www.neues-deutschland.de/artikel/1148282.coronakrise-impfen-fuer-die-rueckkehr-zur-normalitaet.html> [auf Deutsch].
25. ZEIT ONLINE. (2020-2021). Rubriken: Wissen, Coronavirus. <https://www.zeit.de/thema/coronavirus> [auf Deutsch].

Матеріали надійшли до редакції 28.11.2022 р.